

Annettu julkipanon jälkeen
28.1.2015

ASIA Vedenottorakenteiden rakentaminen ja pintaveden ottaminen Keiteleestä Metsä Fibre Oy:n Äänekosken biotuotetehtaalle ja valmistelulupa sekä vesistötoimikunnan 2.9.1944 antaman Metsä Board Oyj:n vesivoimalaitosta koskevan päätöksen muuttaminen, Äänekoski

HAKIJA Metsä Fibre Oy

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Metsä Fibre Oy on 24.9.2014 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa viireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa vedenottorakenteiden rakentamiseen ja pintaveden ottamiseen Keiteleestä Äänekoskelle suunniteltavalle biotuotetehtaalle Äänekosken kaupungissa ja lupaa ryhtyä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Asiaa käsiteltäessä aluehallintovirastolla on ollut käytettävissään Metsä Fibre Oy:n ja Metsä Board Oyj:n biotuotetehdasta ym. koskeva ympäristölupahakemusasiakirjat.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain 3 luvun 2 §:n 2 momentti ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

HANKETTA KOSKEVAT LUVAT, PÄÄTÖKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Luvat ja päätökset

Nykyisin Äänekosken tehdasintegraatissa raakaveden ottamisesta vesistöistä ja sen käsittelystä sekä edelleen toimittamisesta tehdasintegraatin eri toimijoiden, kuten Metsä Fibre Oy:n nykyisen sellutehtaan käyttöön, vastaa Äänevoima Oy. Äänevoima Oy:llä on voimassa oleva 4.4.2014 annettu vedenottolupapäätös 35/2014/2 (Dnro: LSSAVI/67/04.09/2013). Vedenottoluvalla saa ottaa Keiteleestä vettä enintään 99 mij.m³/a ja hetkellisesti 5,5 m³/s. Äänevoima Oy:n voimassa olevaan lupaan ei haeta muutosta.

Metsä Board Oyj:n vesivoimalaitoksella on voimassaoleva vesistötoimikunnan 02.09.1944 antama lupa (N:o 15, Dn:o 104/101-37), jonka Itä-Suomen vesioikeus on muuttanut 07.12.1970 antamalla päätöksellään (N:o 111/I/70, DN:o 112/90/99-55). Veden juoksutusmäärät ja Ala-Keiteleen vedenpinnan korkeus on säännelty seuraavasti vesistötoimikunnan päätöksen lupaehdossa 9):

”että vesilaitoksen omistaja vedenjuoksutuksessa noudattaa ohjetta, että kunakin päivänä Ääne- ja Mämminkoskien kautta yhteensä lasketaan sama vesimäärä, kuin mitä edellisenä päivänä vallinnutta Ala-Keiteleen vedenkorkeutta vastaava Keiteleen purkautumismäärä on alla olevan taulukon mukaan:

Vedenkorkeus Ala-Keiteleessä Häränvirran asteikossa m	Keiteleestä purkautuva vesimäärä m ³ /s
98,50	10,5
98,60	13,5
98,70	16,5
98,80	19,5
98,84	21,0
98,90	22,5
99,00	26,0
99,10	30,0
99,20	35,5
99,30	43,0
99,40	53,0
99,47	61,0
99,50	65,0
99,57	74,0
99,60	77,5
99,70	90,0
99,80	103,0
99,90	116,0
100,00	129,0
100,10	142,0
100,20	155,0
100,30	168,0
100,40	181,0
100,50	194,0

,ettei Ala-Keiteleen vedenkorkeutta kuitenkaan laivaliikenteen alkamisesta keväällä lokakuun 15 päivään saakka saa laskea korkeutta 98,86 m alemmaksi, että apukoneen käytön lopettamisen ja käyntiinpanon yhteydessä saadaan tilapäisesti laskea vettä enintään 14 m³/sek enemmän kuin yllä oleva taulukko osoittaa, ja että, jos laivaliikenteen aikana vähintään ylläpidettävän edellä mainitun vedenkorkeuden saavuttamiseksi tai pysyttämiseksi on tarpeen, vettä tarpeen mukaan juoksetetaan vähemmän kuin taulukko osoittaa, sekä että vesilaitoksen ja eri aukkojen nielemiä vesimääriä laskettaessa käytetään toimitetussa katselmuksessa sitä varten esitettyjä kaavoja ja käyriä;”

Kaavoitustilanne

Alueella on 10.12.2009 voimaan tullut Keski-Suomen maakuntakaava.

Alueella on 10.6.1998 voimaan tullut asemakaava, johon hankealue on merkitty yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueeksi (ET-1).

HANKKEEN SIJAINNINPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ

Hankepaikka sijaitsee Keiteleen Äänejärvestä Kuhnamoon laskevassa virrassa Äänekosken kaupungissa. Suunniteltu vedenottamo sijaitsee Keiteleen laskuvirran rannalla, noin kilometri Äänekosken keskustaaamasta kaakkoon. Vedenotamon länsi-, etelä-, itäpuolella on muussa käytössä olevaa tehdasaluetta. Vedenoton pohjoispuolella on Ääneniemen kaupunginosa.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Hakija suunnittelee uuden biotuotetehtaan rakentamista Äänekoskelle. Biotuotetehtas koostuu ensimmäisessä vaiheessa sellutehtaasta sekä tuotekaasun valmistusprosessista. Kokonaisuutta täydennetään myöhemmin sellutehtaan sivutuotteita jalostavilla biotuotelaitoksilla. Suunnitteilla olevan sellutehtaan tuotantokapasiteetti on noin 1,3 miljoonaa tonnia ja tehdas tulee sijoittumaan Metsä Fibre Oy:n nykyisen sellutehtaan ja Metsä Board Oy:n kartonkitehtaan välissä sijaitsevalle alueelle. Suunnitellun uuden biotuotetehtaan tarvitsema jäähdytysvesimäärä tulee kasvamaan merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna.

Raakavettä käytetään jäähdytyksen lisäksi biotuotetehtaan prosessivetenä. Biotuotetehtaan tarvitsema prosessivesi tullaan puhdistamaan biotuotetehtaan rakennettavalla vesilaitoksella.

Vesistötiedot

Äänekoskea ympäröivä vesialue koostuu kahdesta järvestä, Äänekosken tehdasintegraatin yläpuolella sijaitsevasta Keiteleestä ja alapuolisesta Kuhnamosta. Keitele laskee Äänejärven (Häränvirta) kautta Kuhnamoon.

Keitele kuuluu Kymijoen vesistöalueeseen (nro 14) pohjoisiin osiin, Viitasaaren reitin valuma-alueeseen (nro 14.4).

Keiteleen pinta-ala on 494 km², keskiyvyys 7,2 m ja suurin syvyys 66 m. Valuma-alueen pinta-ala on 6265,31 km² ja järvisyys 17,41 %. Keiteleen tilavuus on 3,429 km³. Keiteleen ylivedenkorkeus (HW) N₆₀ on +100,06 m, keskivedenkorkeus (MW) N₆₀ +99,31 m ja alivedenkorkeus N₆₀ +99,03 m.

Keiteleen maksimivirtaama laskussa Kuhnamoon (HQ) on vuosien 1991-2010 aikana ollut 112 m³/s, keskiylivirtaama (MHQ) 85,4 m³/s, keskivirtaama (MQ) 47,9 m³/s, keskialivirtaama (MNQ) 22,1 m³/s ja alivirtaama (NQ) 3,2 m³/s. Vuosina 2011-2014 maksimivirtaama (HQ) on ollut 126 m³/s, keskiylivirtaama (MHQ) on ollut 97 m³/s, keskivirtaama (MQ) on ollut 64 m³/s, keskialivirtaama (MNQ) on ollut 33 m³/s ja alivirtaama (NQ) 19 m³/s.

Keiteleen ja Kuhnamon välisessä Äänejärven koskessa sijaitsee Metsä Board Oy:n omistama vesivoimalaitos. Vesivoimalaitos on valmistunut vuonna 1933. Sen putouskorkeus on 7,8 m. Vesivoimalaitos säätelee Keiteleen veden pintaa normaalin purkautumiskäyrän mukaisesti.

Vesienhoidon ekologisen luokituksen mukaan Keitele kuuluu luokkaan erinomainen. Järvi on kirkasvetinen ja melko vähähumuksinen ja niukkaravinteinen. Pintaveden happitilanne on todettu olevan hyvä koko järvässä. Klorofylli-, perustuotanto- ja planktonanalyyseiden perusteella vesistö luokitellaan karuksi. Kuhnamo on sijoittunut ekologiseen luokkaan välttävä ja se arvioidaan saavuttavan hyvän tilan vuonna 2027.

Pintavesien toimenpideohjelmassa Keski-Suomen vesienhoitoalueelle on esitetty toimenpiteitä, joiden avulla vesistöjen ja pohjavesien hyvä tila pyritään saavuttamaan. Metsäteollisuuden osalta toimenpiteiksi on kirjattu ympäristöriskien hallinnan parantaminen, prosessitekniset parannukset haitta-aineiden ja jätevesipäästöjen minimoimiseksi sekä jätevesien käsittelyn tehostaminen.

Etelä-Keitele kuuluu hallinnollisesti kalastusaluejaottelussa Ala- ja Keski-Keiteleen kalastusalueeseen. Keiteleen alueella on tavattu n. 27 kalalajia ja rapu. Keski-Keiteleellä vuonna 2012 tehdyn koeverkkoopyynnin mukaan olivat painon perusteella ahven ja särki dominoivia lajeja, mutta myös kuha, hauki, made ja muikku olivat merkittäviä saalislajeja. Haastattelutietojen mukaan on voimalaitoksen yläpuolella Äänejärvessä lisääntymisalueita kevätkutuisille kaloille. Muikun kutualueita tiedetään olevan Keiteleellä myös Äänekosken läheisessä järvenosassa. Kalastuskirjanpito-, kalastustiedustelu- ja verkkokoekalastustietojen perusteella myös Äänekoski-Vaajakoski -vesireitin kalasto on rakenteeltaan monipuolinen ja siihen kuuluvat yleisimmät järvikalat.

Äänekosken vesivoimalaitoksen yhteyteen on rakennettu kalaporras. Kalaporras on tärkeä kalojen nousuäylä Kuhnamon ja Keiteleen välillä. Kalojen liikkumista on seurattu kalatiessä vuosina 1992 ja 1995 sekä vuonna 2014, jolloin kesäkuussa 2014 kalaportaaseen asennettiin kalalaskuri. Kalatien tarkkailujaksona 13.6-30.9.2014 laskuriin tallentui yhteensä 2 101 kalojen läpiuintikertaa. Laskurissa havaittiin eniten lahnoja (1 537 kpl), taimenia (223 kpl) ja pieniä tunnistamattomia kaloja (270 kpl). Kuhnamosta Keiteleeseen meni 1850 kalaa ja laskijoita oli 250 kpl. On arvioitu, että myös Paatelan sulun kautta nousee kaloja vähäisessä määrin, kun taas Kuhnamon pohjoispäässä oleva Mämmenkoski (käytetään myös nimeä Mämminkoski) ei enää mahdollista kalan nousua Keiteleeseen.

Vesi- ja ranta-alueiden käyttö

Suunnitellun vedenottamon läheisyydessä tai sen ympäristössä ei sijaitse merkittäviä pohjavesialueita eikä vedenottamoita, Äänevoiman Oy:n vedenottamoita lukuun ottamatta. Etäisyys hankealueelta lähimmälle pohjavesialueelle, Valionrannan pohja-vesialueelle (0999212, I luokka), on noin yksi kilometri.

Suunnitellun vedenottamon läheisyydessä ei ole virkistyskäytössä olevia alueita eikä vedenotolla ole vaikutusta vesistön rantojen käyttöön. Lähin uimaranta sijaitsee noin yhden kilometrin päässä vedenottamon yläpuolisessa vesistössä. Alapuolisessa vesistössä ei ole sellaisella etäisyydellä uimarantoja, joihin vedenotolla voisi olla vaikutusta.

Suoritettavat toimenpiteet ja rakenteiden tekninen kuvaus

Biotuotetehtaan vedenottamo mitoitetaan ottamaan raakavettä (jäähdytys- ja prosessivesi) maksimissaan 10 m³/s (864 000 m³/d, n. 310 milj.m³/a), joka on 20 % Keiteleen keskivirtaamasta. Talvella vettä tarvitaan jäähdytysvedeksi maksimitilanteessa 7,5 m³/s (650 000 m³/d) ja kesällä 9,0 m³/s (750 000 m³/d). Mekaanisesti puhdistettua prosessivettä tarvitaan 0,55 m³/s (45 000 m³/d), josta puhdistetaan kemiallisesti prosessivettä 0,40 m³/s (34 000 m³/d).

Raakavesikanavassa on kuusi karkeavälppää sulkulaitteineen, josta yhden välpän leveys on 4,1 m ja korkeus 2 m. Raakavedenottamon leveys uoman rantarakenteissa on yhteensä 30,25 metriä. Kanavassa olevan välpän pystyraon vapaa väli on noin 3,0 cm. Suunnitellulla rakenteella vedenottoaukon vapaan virtauksen poikkipinta-ala on yhteensä 31,2 m². Vedenottoaukon eteen syntyvän imuvirtauksen nopeus on 0,32 m/s. Nykyisen Äänevoima Oy:n vedenottamon vedenottoaukon imuvirtaus on 0,3 m³/s.

Välpän alapinta on vesistössä tasossa N₆₀ +97,30 m. Vedenottopaikan pohjasyvyyttä ei ole tarkoituksenmukaista saada alemmaksi kuin kaksi metriä. Tällöin väljän keskikohdan syvyys on vielä metrin syvempi. Näin voidaan estää pohjalietteen päätyminen vedenottamoon. Rantaviiva tullaan ruoppaamaan tarvittavilta osin. Ruoppaukset ja sulkurakenteiden maanrakennustyöt tehdään suojakankaan sisäpuolella.

Välpän jälkeen vesi virtaa putkella raakavesipumppaamon tuloputkeen. Raakavesipumppaamolla vesi menee välpän lävitse ja se suodatetaan rumpusuodattimilla. Raakavesipumppaamolta vesi pumpataan pumpuilla käyttökohteisiin. Raakavesipumppaamon välppään jäänyt aines huuhdotaan takaisin vesistöön. Välppää mahdollisesti kerääntyneet kalat toimitetaan kunnalliselle yhdyskuntajätteen kaatopaikalle.

Otetun pintaveden määrä tullaan mittaamaan jatkuvatoimisella virtausmittauksella, josta saatava tieto tullaan siirtämään biotuotetehtaan automaatiojärjestelmään.

Kiinteistötiedot

Vedenottokohta sijoittuu vesialueelle 992-12-1214-1, jonka omistaa Metsä Board Oyj. Vedenottamorakennus sijoittuu Metsä Board Oyj:n omistamille kiinteistöille 992-403-28-36 ja 992-403-31-0.

Hanketta koskevat sopimukset ja suostumukset

Vedenottorakenteet tulevat Metsä Board Oyj:n omistamalle maa- ja vesialueelle. Metsä Board Oyj on 3.10.2014 päivätyllä ”vedenottoluvalla” myöntänyt Metsä Fibre Oy:lle oikeuden ottaa uuden biotuotetehtaan toimintaa varten käyttöväettä Äänejärven ja Kuhnamon väliseltä vesialueelta, Metsä Board Oyj:n omistamilta kiinteistöiltä 992-12-1213-7, 992-12-1213-8 ja 992-12-1214-1.

Hakija on toimittanut lisäksi aluehallintovirastoon hakijan, Metsä Board Oyj:n ja Äänevoima Oy:n allekirjoittaman ”Suostumus ja kannanotto”-nimisen asiakirjan, jonka mukaan osapuolet ovat keskinäisessä sopimuksessaan sitoutuneet siihen, että veden juoksutus ja vedenotto Keiteleestä sopeutetaan sopijapuolten kesken

siten, että juoksutus Keiteleestä Äänekosken ja Mämmenkosken kautta sekä vedenotto Keiteleestä vastaa yhdessä Metsä Board Oyj:n vesivoimalaitosluvassa määriteltyä Keiteleestä purkautuvaa vesimäärää. Alivirtaamatilanteessa veden juoksutusta säädellään seuraavassa järjestyksessä: 1. vesivoimalaitos vähentää juoksutusta tarpeellisin osin ja ääritapauksessa juoksutus lopetetaan kokonaan. 2. Mikäli juoksutuksen lopettaminen ei toimenpiteenä yksin riitä Ala-Keiteleen riittävän veden korkeuden turvaamiseen, rajoittaa Metsä Fibre Oy suurimpana raakaveden kuluttajana tarvittaessa veden käyttöään.

Metsä Fibre Oy ja Metsä Board Oyj ovat sopineet keskenään vesilain 13 luvun 1 §:ssä tarkoitetuista laillisesti aiheutettujen edunmenetysten korvaamisesta.

Metsä Board Oyj antaa suostumuksensa siihen, että viranomainen muuttaa tarvittaessa sen vesivoimalaitospäätöstä tämän suostumuksen ja kannanoton tarkoituksen mukaisesti siten, että Metsä Board Oyj:n juoksutusvelvollisuudessa huomioidaan Äänevoima Oy:n ja Metsä Fibre Oy:n vedenotto.

Lisäksi Metsä Board Oyj antaa suostumuksensa siihen, että sen omistamille kiinteistöille voidaan rakentaa vedenottoluvan mukaisia rakenteita.

Hankkeen vaikutukset

Rakentamisaikaisten töiden vaikutukset vesistöön

Sulkulaitteet asennetaan yläkanavan rantarakenteisiin kaivamalla. Näistä kaivutöistä aiheutuu veden samentumista. Samennusta syntyy, kun irronnut materiaali sekoittuu veteen ja alkaa kulkeutua virtauksen mukana laskeutuen samalla pohjaa kohti. Samentuman leviäminen ja laajuus riippuvat kaivualueen massojen laadusta, työmenetelmästä, työn kestosta sekä työvaiheen aikaisista ympäristöolosuhteista, kuten vesistön virtaamasta. Samentumisen yhteydessä vesistöön joutuu myös mm. kiintoainesta, ravinteita ja happea kuluttavaa orgaanista ainesta ja mahdollisia muita sedimenttiin sitoutuneita aineita. Yleensä aineet ovat varsin tiukasti kiintoainekseen sitoutuneena. Vesifaasiin sekoittuvan kiintoaineksen määrän arvioidaan olevan vähäinen ja sen vaikutus rajoittuu kaivualueen välittömään läheisyyteen.

Työn arvioidaan kestävän noin kaksi kuukautta.

Rakentamisen ajaksi alue eristetään suojapuomirakenteella, jonka sisäpuolella on odotettavissa tilapäisesti veden samentumista. Tällä ei kuitenkaan arvioida olevan vaikutusta alueen happitilanteeseen tai haitta-aineiden esiintymiseen. Suojapuomirakenteen sisäpuolelle ei arvioida jäävän kaloja.

Vedenoton vaikutukset vesivoimalaitoksen juoksutukseen

Hakijan mukaan Metsä Board Oyj:n vesivoimalaitoksen juoksutusmäärä tulee pienenemään nykytilanteeseen verrattuna noin 6 m³/s. Vuonna 2013 vesivoimalaitoksen juoksutuksen keskiarvo oli 55 m³/s.

Vedenoton ympäristövaikutukset

Hakija on tehnyt mallinnussimulointeja vedenoton vaikutuksesta Keiteleeseen pinnankorkeuteen ja virtaamiin. Mallinnustulosten perusteella raakavedenjohtamisella biotuotetehtaalle ja Äänevoima Oy:lle ei ole olennaista vaikutusta Keiteleeseen pinnankorkeuksiin. Vedenottokohdan läheisyydessä ja alakanavassa virtauksiin tulee vähäisiä muutoksia.

Vedenoton vaikutukset kalastoon ja kalastukseen

Vedenoton lisääntyminen vähentää virtaavan veden määrää Äänekosken alakanavassa. Tällä saattaa olla vaikutusta kalaportaaseen nousevien kalojen määrässä.

Nykyisellään vedenottojärjestelmään joutuneiden kalojen määrä on ollut pieni ja vedenoton vaikutukset kalastoon arvioidaan vähäiseksi. Vedenottoaukkoon päätyvien kalojen määrä arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla.

Muut vaikutukset

Kaivinkoneen käytöstä rakentamisen aikaisissa kaivutöissä aiheutuu jossain määrin melua ja mahdollisesti vähäistä tärinää. Lähimmät häiriintyvät asuinrakennukset sijaitsevat noin puolen kilometrin päässä rakentamiskohteesta.

Vedenotosta ei muutoin aiheudu melua tai tärinää ympäristöön.

Vedenottoaikan välittömässä läheisyydessä ei ole virkistyskäyttöä eikä vedenoton vaikutuksilla arvioida olevan muualla vesistössä virkistyskäyttöä haittaavia vaikutuksia.

Suunniteltu vedenottoalue on yksityisaluetta eikä alueella ole lupaa oleskella tai kalastaa.

Vedenottamon rakenteet tulevat sijaitsemaan yläkanavan rantarakenteissa, eikä niistä aiheudu haittaa tehdasintegraattialueen maisemankuvaan.

Toimenpiteet menetysten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi ja arvio vahingoista

Sulkulaitteiden rakennusaikana ranta-alueen kaivualue eristetään kelluvaan puomiin kiinnitetyllä pohjaan saakka ulottuvalla suodatinkankaalla, jolla estetään kiintoaineksen leviäminen rakennusalueen ulkopuolelle. Suojapuomirakenne on aallokon kestävä rakenne, muodostuen paikalle ankkuroiduista ponttoneista, jotka pitävät kankaan suunnitellulla paikallaan. Kangas on geovahvistekangasta, jota käytetään yleisesti maa- ja vesirakentamisessa. Kankaan yläosaan kiinnitetään ponttoneita ja kangas painotetaan alaosasta niin, että se toimii yhtenäisenä suojaavana seinämänä kaivualueella.

Suodatinkangas asennetaan ennen kaivutöiden aloittamista ja poistetaan, kun sulkulaitteiden rakennustyöt ovat valmistuneet ja suojaverhon sisäpuolella oleva kiintoaines on laskeutunut.

Kalojen pääsy vedenottorakenteisiin pyritään estämään minimoimalla virtauksen nopeus aukon suulla. Tämä huomioidaan vedenottorakenteiden

suunnittelussa, kuten vedenottoaukon imuvirtauksen minimoimisessa sekä välpän asennussuunnissa.

Hakija on esittänyt, että hankkeeseen mahdollisesti sisällytetään voimalaitospadon yhteydessä olevan kalatien yläosan rakenteen muuttaminen kalojen vaeltamisen helpottamiseksi.

Vedenottojärjestelmään joutuvien kalojen määrää tullaan seuraamaan käyttöönoton jälkeen ja rakenteisiin tehdään parannuksia, mikäli siihen ilmenee tarvetta. Isoimpia kaloja, jotka pystyvät vastustamaan virtausta uimalla, voidaan karkottaa vedenottoaukon läheisyydestä, esim. ilmakuplien, tai vilkkuvalojen avulla. Näiden käyttöönottoa tarkastellaan, mikäli uuteen vedenottojärjestelmään alkaa kulkeutua isompia kaloja.

Melua aiheuttavat työt suoritetaan klo 07-17.00 välisenä aikana.

Tarkkailu

Rakennustöiden aikainen tarkkailu:

Sulkulaitteiden rakennustöiden aikaisia vesistövaikutuksia tarkkaillaan kolmesta näytepisteestä. Näytepisteet sijaitsevat suojaverhon sisä- ja ulkopuolella. Vesi-näytteitä otetaan seuraavasti:

	Näytteenottotiheys	Analyysit
Ennen kaivutöiden aloittamista	1 krt/vko kaksi viikkoa ennen kaivutöiden aloittamista	pH, johtokyky, COD _{Cr} , kiintoaine, sameus
Kaivutyöt ja sulkulaitteiden asennus	1 krt/vko	pH, johtokyky, COD _{Cr} , kiintoaine, sameus
Töiden lopetus	1 krt/vko kaksi viikkoa työn päättymisen jälkeen	pH, johtokyky, COD _{Cr} , kiintoaine, sameus

Näytepisteistä otetaan yksi näyte noin metrin syvyydestä pinnasta. Rakentamisen jälkeisen näytteenoton yhteydessä arvioidaan näkösyvyyden perusteella, voidaanko suojaverho purkaa.

Tarkkailun tulokset toimitetaan Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Äänekosken kaupungille.

Käytön aikainen tarkkailu:

Vedenottomäärää tullaan seuraamaan jatkuvatoimisella mittauksella.

Kalojen liikkumista vedenottoalueella sekä kalatiessä seurataan vedenoton käyttöönoton jälkeen.

Vedenottomäärä raportoidaan vuosittain Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Äänekosken kaupungille.

Valmistelulupa ja sen tarpeen perustelu

Hakija hakee vesilain 3 luvun 16 §:n mukaista lupaa valmisteleviin toimenpiteisiin mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen. Hakijat katsovat, että toiminnan aloittamista koskevan luvan myöntämiselle on perusteltu syy eikä sen täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Hakijat asettavat 20 000 euron suuruisen vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalta.

Valmisteluluvan alainen valmistelu koskee ensisijaisesti uusien vedenottorakenteiden rakentamista. Edelleen Metsä Fibre Oy:llä on nykyisen sellutehtaan vedenottoon integraattisopimukseen perustuva oikeus (Äänvoima Oy:n vedenotto-lupa) ja biotuotetehtaan korvatussa nykyisen sellutehtaan vedenoton valmisteluluvan mukainen vedenotto voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa, ja kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen otot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ja Äänekosken kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 13.11.2014. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 14.10.2014 Keskisuomalaisessa.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Liikenneviraston sisävesiväyläyksiköltä, Äänekosken kaupungilta ja Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

LAUSUNNOT

1) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualue on lausunnossaan todennut, että esitetyn perusteella luvan ja valmisteluluvan myöntämistä hankkeelle ei vastusteta. Lupapäätökseen esitetään kirjattavaksi seuraavat määräykset:

-Vedenottolaitteet tulee rakentaa veden pinnalta pohjaan ulottuvan suodatinkangasverhon suojassa hakemuksessa esitettyllä tavalla siten, että Keiteleen vesi samentuu hetkellisesti vain suojaverhon rajaamalla vesialueella.

-Luvan saajan tulee pitää vedenottolaitteet luvan edellyttämässä kunnossa. Vedenottolaitteiden kunnossapito tulee vesialueella suorittaa siten, ettei vesialueelle tai sen muulle käytölle aiheuteta tarpeetonta haittaa.

-Vedenottolaitteiden sijainti vesialueella on merkittävä Liikenneviraston ohjeiden mukaisesti. Merkintään käytettävät rakenteet on pidettävä kunnossa.

-Luvan saajan on pidettävä kirjaa otetuista vesimääristä. Tiedot on pyydettyessä toimitettava Keski-Suomen ELY -keskukselle.

-Vedenotto Keiteleestä tulee toteuttaa siten, että veden juoksutusmäärä Mämmen ja vesivoimalaitoksen kautta sekä vedenottomäärä Äänevoima Oy:n ja Metsä Fibre Oy:n tarpeisiin yhdessä muodostaa saman vesimäärän, kuin mitä edellisenä päivänä vallinnutta Ala-Keiteleen vedenkorkeutta vastaava Keiteleen purkautumismäärä on päätöksessä N:o 111/I/70 olevan taulukon mukaan.

-Jos vedenotosta tai vedenottorakenteista aiheutuu edunmenetykset, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaan vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastolta.

Metsä Board Oyj:n omistama voimalaitos säätelee Keiteleen veden pintaa normaalin purkautumiskäyrän mukaan. Vettä juoksutetaan Keiteleestä Kuhnmoon siten, että veden juoksutusmäärä noudattaa kunakin päivänä Äänekosken ja Mämminkoskien kautta yhteensä samaa vesimäärä, kuin mitä edellisenä päivänä vallinnutta Ala-Keiteleen vedenkorkeutta vastaava Keiteleen purkautumismäärä on 7.12.1970 annetussa päätöksessä N:o 111/I/70 olevan taulukon mukaan. Tuohon päätökseen juoksutussääntö on otettu muuttumattomana 2.9.1944 annetusta vesistötoimikunnan päätöksestä. Näin ollen lainvoimaisessa säännöstelypäätöksessä ei ole otettu huomioon lainkaan Äänevoima Oy:n ja Metsä Fibre Oy:n toteutuneita vedenottomääriä.

Todelliset vedenottomäärät tehdasintegraatille ovat lisääntyneet jo niin suuriksi, että vedenotto alentaa Keiteleen vedenpintaa otetun vesimäärän mukaisesti. Jos näitä vedenottomääriä ei oteta huomioon Keiteleen säännöstelyn toteutuksessa, niin vedenotto tulee alentamaan säännöstelypäätöksessä tarkoitettua vedenpintaa Keiteleessä vielä lisääkin. Voimalaitoksen keskivirtaama on hakemuksen mukaan 47,9 m³/s sisältäen myös Mämmen kautta juoksutetut vesimäärät. Näin ollen vedenoton osuus tehdasintegraatille voi olla jatkossa enimmillään noin 32 % Keiteleen keskivirtaamasta. Tämä alentaisi havaittavasti Keiteleen vedenkorkeutta, jos toteutunutta vedenottoa vastaavaa vesimäärää ei kompensoida vähentämällä vastaavasti juoksutuksia voimalaitoksella. ELY -keskuksen näkemyksen mukaan todellinen vedenotto tehdasintegraatille tulee kompensoida vähentämällä vedenottoa vastaava vesimäärä juoksutuksissa voimalaitoksella. Vain siten voidaan vedenpinta säilyttää Keiteleessä päätöksessä N:o 111/I/70 tarkoitetulla tavalla. ELY -keskus edellyttää, että tämä vedenoton kompensatio tulee säilyttää tähän vedenottopäätökseen. Tarvittaessa myös säännöstelypäätöstä N:o 111/I/70 tulee muuttaa tältä osin.

Vettä poistuu Keiteleestä myös Paatelan kanavasulun kautta Kuhnmoon etenkin purjehduskauden aikana. Toistaiseksi sulutusten määrät Paatelan kanavasulussa ovat olleet niin vähäisiä, että kanavasulun kautta poistuva vesimäärä ei alenna Keiteleen vedenpintaa havaittavasti.

Hakemuksessa on esitetty, että Metsä Board Oyj:n vesivoimalaitoksen juoksutusmäärä tulee pienenevän nykytilanteeseen verrattuna noin 6 m³/s, mutta siinä ei ole tarkemmin selvitetty, että mihin tämä juoksutusmäärän pieneminen perustuu.

Nykyisin juoksutusikäntännöksi on sovittu, että Mämmensalmen ja edelleen Myllykosken kautta johdetaan Keiteleeseen vettä vähintään 0,5 m³/s. Mikäli Mämmensalmen kautta kulkeva vesimäärä vähenee tästä, on sillä todennäköisesti merkitystä myös Kuhnamon pohjoisosan tilaan. Kuhnamon pohjoisosaan muualta tulevan korvaavan veden määrä on pieni ja vesi tulee pääsääntöisesti Myllykosken kautta Keiteleestä. Saarijärven reitiltä tulevat vedet sekoittuvat Kuhnamon veteen vasta Naarakosken kohdalla. Saarijärven reitiltä purkautuvat vedet ovat laadultaan humuspitoisempia ja ravinteikkaampia kuin Myllykoskesta purkautuva Keiteleeseen vesi. Näin ollen ELY -keskuksen mielestä Mämmensalmen kautta pitää jatkossakin juokuttaa vettä Keiteleestä vähintään 0,5 m³/s. Tämä vähimmäisjuokutusmäärä olisi hyvä kirjata myös lupapäätökseen.

Hakemuksessa on esitetty tarkkailusuunnitelmaehdotus veden laadun tarkkailusta rakentamisen aikana. ELY -keskus esittää, että hakemuksessa esitetty tarkkailuohjelmaehdotus hyväksytään päätöksessä työnaikaiseksi veden laadun tarkkailuohjelmaksi.

2) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen katsoo, että haettu lupa voidaan myöntää seuraavin ehdoin:

1. Vedenottojärjestelmään joutuvien kalojen määrää tulee seurata käyttöönoton jälkeen ja rakenteisiin tulee tehdä tarvittaessa parannuksia, jotka vähentävät kalojen joutumista vedenottoon. Suunnitelma tarkkailuohjelmaksi tulee toimittaa ELY-keskukselle riittävän ajoissa siten, että tarkkailu on mahdollista aloittaa uuden vedenoton käynnistyessä.
2. Rakentamisvaiheen työt tulee toteuttaa siten, että samentumisesta on mahdollisimman vähän haittaa kalojen liikkumiselle vaikutusalueella. Mikäli mahdollista työt tulisi toteuttaa kalojen pääasiallisen vaelluskauden ulkopuolella (syksyllä tai talvella).
3. Luvan saajan tulee tarkkailla kalojen liikkumista kalatiehen, kalatiessä ja vedenottoalueella siten, että voidaan varmistaa kalojen nousuväylän toimivuus sekä kalojen esteetön pääsy yläpuoliselle vesialueelle vedenoton ja virtaamien muuttuessa. Tarkkailu tulee aloittaa vähintään yksi vuosi ennen toiminnan muutoksia vertailutiedon hankkimiseksi. Suunnitelma tarkkailuohjelmaksi tulee toimittaa hyväksyttäväksi ELY-keskukselle.
4. Kalatien käyttötavasta (aukioloajat, virtaamat) on pidettävä kirjaa, ja tiedot on raportoitava kalatien seurantatietojen yhteydessä sekä toimitettava pyydettyä kalatalousviranomaiselle.
5. Mikäli kalatien toimivuudessa tai kalojen kulkumahdollisuuksissa voimallisuuden yläpuolisella kanava-alueella ilmenee puutteita, tulee luvan saajan selvittää rakenteelliset ja toiminnalliset korjaustoimet, jotka kohteella ovat mahdollisia ja vastata niiden toteuttamisesta.

6. Äänekoskesta tapahtuvan vedenoton lisääntymisen ei tule heikentää nykyisten juoksutusmääräysten puitteissa tehtyä juoksutusta Mämmenkosken kautta.
7. Mikäli osoittautuu, että juoksutuksen muutokset heikentävät Äänekosken kalatien toimivuutta, hakijan tulee selvittää mahdollisuus avata kaloille täydentävä nousuväylä Mämmenkosken kautta.

Metsä Fibre Oy:n uuden vedenottamon merkittävimmät kalataloudelliset vaikutukset aiheutuvat ennalta arvioiden siitä, että vedenoton lisääntyminen jopa 10 m³/s nykytilanteeseen verrattuna vähentää virtaavan veden määrää Äänekosken voimalaitoksen kohdalla ja alakanavassa. Tällä voi olla huomattavia vaikutuksia kalojen hakeutumiseen Äänekoskeen ja erityisesti voimalaitoksen yhteydessä olevaan kalatiehen ja edelleen yläpuolisiin vesistöihin.

Äänekoski, käytännössä siinä oleva kalatie, on sijaintinsa ja Äänekosken virtaaman vuoksi merkittävin vaellusväylä kaloille Kuhnamon ja Keiteleen välillä. Aiemmin kaloilla oli kulkumahdollisuus myös noin 10 km pohjoisempana olevan Mämmenkosken kautta, mutta tämä kulkuväylä on ollut kokonaan suljettuna viimeistään 1970-luvulta lähtien. Vanhastaan koski on muodostunut kolmesta lasku-uomasta. Itä-Suomen vesioikeus antoi v. 1970 silloiselle Metsäliiton selluloosa Oy:lle luvan rakentaa kannaksen eteläisimpään uomaan (Isokoski tai myös Myllykoski) uusi säännöstelypato ja poistaa samalla vanhassa padossa ollut kalaporras. Kannaksen kaksi muuta koskea on suljettu maapadoilla.

Äänekosken kalatiessä kulkevia kalamääriä on tutkittu muutamia kertoja. Uusin seuranta on toteutettu hakijan toimesta vuonna 2014. Hakemuksessa olevien vuoden 2014 alustavien tietojen mukaan kesä-syyskuun välillä portaasta nousi kymmeniä taimenia, 1500 lahnaa ja satoja tunnistamattomia pieniä kaloja. Myös aiemmissa seurannoissa on todettu, että kalatietä käyttävät ainakin särki, lahna, salakka, säyne ja taimen. Kalatie toimiikin hyvin ainakin siltä osin, että useat eri lajit pystyvät kulkemaan sen läpi.

Uutta tietoa kalatierakentamisesta ja kalojen käyttäytymisestä voimalaitosten lähellä ja kalateissa kertyy jatkuvasti. Nykyisin kiinnitetään entistä enemmän huomiota myös kalojen alasvaelluksen onnistumiseen voimalaitosten ohitse. Mm. kalojen kulkeutuminen alavirtaan turbiinien kautta aiheuttaa kuolleisuutta, joka voi olla merkittävää.

Toimivan kalatien tärkein ominaisuus on, että kalat löytävät sen (houkutustehokkuus). Houkutustehokkuuden kannalta olennaisinta on kalatien virtaaman määrä ja kalatien sijoittuminen suhteessa muuhun virtaamaan. Kalatien toimivuuden kannalta tärkeää on myös, että kalat nousevat aktiivisesti kalatiehen eivätkä jää sen alle (hakeutumistehokkuus) sekä kalojen kyky läpäistä kalatie onnistuneesti (läpäisytehokkuus). Vaelluskalojen osalta oleellista on myös se, että kalat ohittavat vael-lusesteen (voimalaitos tms.) riittävän nopeasti, jotta kalat saavuttavat lisääntymis-alueensa riittävän hyväkuntoisina. Viikkojen viivytykset kalatietä etsiessä ja nousua yrittäessä voivat haitata tätä.

Muuttuvat virtaamaolosuhteet voivat vaikuttaa Äänekosken kalatien toimivuuteen, ja siksi sitä tulee seurata. Uusi vedenottamo ottaa merkittävän osuuden Keiteleen

kokonaisvirtaamasta, joka on keskimäärin noin 48 m³/s ja keskialivirtaama noin 20 m³/s. Virtaukset Äänekoskessa tulevat muuttumaan, ja mahdollisesti myös voimalaitoksen käyttötapa muuttuu (lisääntyvät seisokit veden ollessa vähissä tms.). Kaikki tämä tulee ennalta arvioiden vaikuttamaan virtausolosuhteiden muutokset herkästi aistiviin kaloihin.

Äänekosken kokonaisvirtaaman vähentyessä väylä voi jatkossa erottua huonommin Äänekoskea alavirrasta lähestyville kaloille, ja osa kaloista voi ohjautua Äänekosken ohitse. Kalojen hakeutumista Äänekoskeen voi edelleen vaikeuttaa biotuotetehtaan myötä lisääntyvä jätevesikuormitus ja lauhdevesien lämpökuormitus Äänekosken liittymässä Kuhnamo-järveen.

Muuttuvat virtaukset voimalaitoksen alla voivat myös muuttaa kalatien erottumista muista virtauksista. Jos kalatien virtaama pysyy samana kuin nykyisin voi se muun virtaaman vähentyessä erottua jopa paremmin. Tämä kuitenkin riippuu osittain siitä mistä muu virtaama juoksutetaan. Jos ohijouksutukset lisääntyvät, voivat kalat harhautua suurimman virtaaman perässä kauemmas kalatiestä. Kalatien virtaamaa voisikin esimerkiksi harkita lisättäväksi aikoina, jolloin vettä ei tarvita muualle niin paljon.

Lyhytaikainen virtaamien vaihtelu voi hidastaa kalojen vaellusta. Voimalaitoksen alakanavassa olevilla lohilla on todettu ”jojo-käyttäytymistä” virtaaman vaihtelun mukaan: virtaaman kasvaessa kalat lähestyvät voimalaitosta ja virtaaman vähentyessä ne palaavat kauemmas voimalaitoksesta. Vastaavaa käyttäytymistä saattaa ilmetä taimenilla.

Kalojen siirtyminen kalatiestä yläpuoliseen vesistöön ja toisaalta kalojen saapuminen ylävirrasta alavirtaan yläpuolisen kanava-alueen läpi tulisi myös olla esteetön. Uuden vedenottamon ei siis tulisi aiheuttaa kalojen käyttäytymiseen häiriöitä rakenteillaan tai vedenotollaan. Alueella on paljon välppiä, jotka voivat jo nyt hankaloittaa kalojen kulkua alueella. Vuoden 1995 telemetriaseurannassa (Honkanen, Keski-Suomen maaseutuelinkeinopiirin moniste) todettiin, että välppien ritilöiden tankoväli oli sen verran kapea, että suurimmilla taimenilla saattaa olla vaikeuksia päästä niiden lävitse. Turbiinikuolleisuuden välttämiseksi olisi hyvä, jos mahdollisimman moni alaspäin kulkeva kala löytäisi kalatien yläaukon ja kulkisi alas kalatien kautta. Metsä Fibre Oy:ltä saatujen tietojen mukaan (Pauli Suni) kalaporras avataan toukokuussa tai kun veden lämpötila on noin 10 astetta, ja porras suljetaan syyslokakuussa kun kala ei nouse. Kalatien virtaamaa seurataan yhteismääränä vuotojen ja kalaportaan osalta. Tämä virtaama on 0,3 m³/s kun kalaporras on auki. Kalaportaan käyttötappaa (aukioloaika, virtaama) tulee voida muuttaa, jos kalatieseuran ta osoittaa sen tarpeelliseksi.

Uuden vedenottamon myötä virtaama Äänekoskessa ja voimalaitoksella vähenee. Keiteleen vedestä 0,5 m³/s juoksutetaan nykyisin jatkuvasti Mämmenkosken kautta (Pauli Suni, Metsä Fibre Oy). Juoksutuksista on määrätty vuoden 1970 vesioikeuden päätöksessä, jossa on asetettu määräykset juoksutettavalle vesimäärälle Mämmenkoskesta ja Äänekoskesta yhteensä. Mämmenkoskelle ei ole erikseen määriteltä juoksutusmääriä. Veden tarpeen kasvaessa Äänekoskella ei Mämmenkosken juoksutusmäärää tulisi kuitenkaan vähentää nykyisestä. Riittävä virtaama Mämmenkoskessa tarvitaan mm. paitsi kosken eliöiden turvaamiseksi, myös alpuolisen lahden vesityksen vuoksi, jotta lahden veden vaihtuvuus säilyy.

Mämmenkosken nykyistä kalataloudellista merkitystä vähentävät ainakin kolme väylällä sijaitsevaa nousuestettä. Nykyinenkin vesimäärä voisi riittää kosken tilan kohentamiseen. Erityisesti mikäli osoittautuu, että Äänekosken kalatien toiminta heikkenee uuden vedenottamon ja tulevan biotuotetehtaan lisääntyvän vesistökuormituksen myötä, tulisi selvittää kohteen kunnostusmahdollisuudet. Mämmenkoski voisi toimia kaloille vaihtoehtoisena kulkuväylänä Keiteleen ja Kuhnamon välillä. Pääkulkuväylänä tulisi ehdottomasti säilyttää ja ylläpitää Äänekoski, mutta pienempi Mämmenkoski voisi auttaa esim. Äänekosken ohi pohjoiseen harhautuvia taimenia ylävirtaan. Mämmen osakaskunnan tietojen mukaan taimenta on esiintynyt Mämmenkoskessa sen luonnontilassa. Kohteelle voisikin todennäköisesti kunnostaa myös jonkin verran poikas- ja lisääntymisalueita.

Mämmenkosken kunnostaminen edistäisi pysyvästi kalakantojen tilaa ja se olisi mm. kansallisen kalatiestrategian ja vesienhoidon tavoitteiden mukainen toimenpide. Kunnostaminen voisi osaltaan kompensoida uuden vedenottamon ja biotuotetehtaan aiheuttamia haittoja alueen kalastolle.

Mämmen alueen kehittämisestä on käyty alustava neuvottelu syyskuussa 2014 ELY-keskuksen, osakaskunnan, kalastusalueen sekä Metsä Groupin edustajan kesken. Mämmenkosken kunnostaminen on tuotu esiin eräänä biotuotetehtaan haittojen kompensatiokeinona myös yhteysviranomaisen lausunnossa biotuotetehtaan YVA-selostuksesta. Kohde mainitaan myös Kala- ja vesitutkimuksen biotuotetehdashanketta varten laatimassa kalastovaikutusten arvioinnissa (2014), jossa ehdotetaan, että vaeltaviin kaloihin kohdistuvia tehtaan haittavaikutuksia voitaisiin kenties vähentää rakentamalla toinen vaellusyhteys Keiteleen ja Kuhnamon välille esimerkiksi Mämmenkoskeen.

3) Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on lausunnossaan todennut, että lupapäätöksessä tulisi varmistaa, että lausuttavana olevassa hakemuksessa esitetty Metsä Fibre Oy:n maksimivedenotto yhdessä Äänevoima Oy:n voimassa olevan luvan maksimivedenoton kanssa ei alivirtaamatilanteesakaan aiheuta sellaista vedenvähyyttä alakanavassa, joka vaikeuttaisi kalaportaan käyttöä. Muuta huomauttamista hakemuksesta ei ole.

Vedenottorakenteiden rakentamisen aloittamisesta tulisi ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

4) Liikenneviraston sisävesiväyläyksikkö on lausunnossaan todennut, että huomauttamista ei ole vesilain mukaiseen lupahakemukseen. Alueella ei ole yleisiä kulkuväyliä.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on selityksessään vastannut lausuntoihin seuraavasti:

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (1):

Metsä Fibre Oy, Metsä Board Oyj ja Äänevoima Oy laativat suostumuksen vesilainmukaisesti järjestelyihin Itä-Suomen vesioikeuden antaman päätöksen (111/I/70) lupamääräyksen 9 muuttamiseen vastaamaan uutta tilannetta. Suostumuksessa ilmoitetaan, että osapuolet ovat keskinäisessä sopimuksessaan sitoutuneet siihen, että veden juoksutus ja vedenotto Keiteleestä sopeutetaan so-pijapuolten kesken siten, että juoksutus Keiteleestä Äänekosken ja Mämmenkosken kautta sekä vedenotto Keiteleestä vastaa yhdessä Boardin vesivoimalaitosluvassa määriteltyä Keiteleestä purkautuvaa vesimäärää. Alivirtaamatilanteissa veden juoksutusta säädellään seuraavassa järjestyksessä:

- Vesivoimalaitos vähentää juoksutusta tarpeellisin osin ja ääritapauksessa juoksutus lopetetaan kokonaan.
- Mikäli juoksutuksen lopettaminen ei toimenpiteenä yksin riitä Ala-Keiteleen riittävän vedenkorkeuden turvaamiseen, rajoittaa Fibre suurimpana raakaveden kuluttajana tarvittaessa vedenkäyttöään.

Lisäksi Metsä Fibre Oy ja Metsä Board Oyj ovat sopineet keskenään vesilain 13 luvun 1 §:ssä tarkoitetuista laillisesti aiheutettujen edunmenetysten korvaamisesta.

Muilta osin hakijalla ei ole lausuntoon huomautettavaa.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen (2):

Tehtaan vedenoton vaikutuksia kalastoon ja esimerkiksi vaelluskalojen liikkumiseen hankealueella tullaan seuraamaan osana kalataloudellista tarkkailua. Tarkkailuohjelma hyväksytetään ELY-keskuksella. Mämmenkosken juoksutusmäärä huomioidaan vedenotossa ja juoksutusmäärissä.

Lausunnossa on otettu esille Keiteleen Mämmenkosken avaaminen vaihtoehtoiseksi nousuväyläksi kaloille. Hakija näkee tämänkaltaisten pysyvien muutosten toteuttamisen vesistön kalataloudellisten olosuhteiden parantamiseksi positiivisena, mutta käytännön toteutus on ensisijaisesti kalatalousviranomaisen asia. Hakija huomauttaa lisäksi, että Mämmenkoskeen liittyvät kalataloudelliset velvoitteet liittyvät tällä hetkellä Äänekosken vesivoimalaitosta koskevaan vesioikeudelliseen lupaan (Itä-Suomen vesioikeus nro 111/I/70), joka on Metsä Board Oyj:n vastuulla. Mämmenkoskeen liittyvistä toimenpiteistä ei siten tule antaa yksilöityjä määräyksiä Metsä Fibre Oy:n vedenottoluvan yhteydessä. Muilta osin hakijalla ei ole Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen lausuntoon huomautettavaa.

Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen (3):

Kalatiehen johdetaan vettä 0,2 m³/s, mikä on noin 0,4 % keskivirtaamasta. Kalatie on auki vuosittain 1.5-30.10 välisenä aikana. Kalatiehen johdettava vesimäärä huomioidaan vedenotossa ja juoksutuksessa. Hakija huomauttaa lisäksi, että vesivoimalaan liittyvät kalataloudelliset velvoitteet liittyvät tällä hetkellä Äänekosken vesivoimalaitosta koskevaan vesioikeudelliseen lupaan (Itä-Suomen vesioikeus nro 111/I/70), joka on Metsä Board Oyj:n vastuulla. Metsä Boardin vesivoimalaan liittyvistä toimenpiteistä ei siten tule antaa yksilöityjä määräyksiä Met-

sä Fibre Oy:n vedenottoluvan yhteydessä. Muilta osin hakijalla ei ole Äänekosken kaupungin ympäristölautakunnan lausuntoon huomautettavaa.

Liikennevirasto (4):

Lausuntoon ei ole huomauttamista.

MERKINTÄ

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on tänään antamallaan päätöksellä nro 4/2015/1 käsitellyt ja ratkaissut Metsä Fibre Oy:n ja Metsä Board Oyj:n ympäristölupahakemuksen Äänekosken uudesta biotuotetehtaasta ja siihen liittyvistä toiminnoista.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Metsä Fibre Oy:lle luvan vedenottorakenteiden rakentamiseen sekä pintaveden ottamiseen enintään 10 m³/s Keiteleestä Äänekosken biotuotetehtaalle Äänekosken kaupungissa hakemuksen mukaisesti hakemuksen täydennykseen liitetyn 2.10.2014 päivätyn asemapiirustuksen (piir.nro: 1540, mittakaava 1:5 000/1:2 000) mukaisesta paikasta.

Aluehallintovirasto muuttaa vesistötoimikunnan 02.09.1944 antaman päätöksen (N:o 15, Dn:o 104/101-37) vedenkorkeuksia ja juoksutusmääräyksiä koskevaa lupamääräyksen 9) ensimmäistä lausetta kuulumaan seuraavasti:

”9) että vesilaitoksen omistaja vedenjuoksutuksessa noudattaa ohjetta, että kunakin päivänä Ääne- ja Mämminkoskien kautta *juoksutettu vesimäärä sekä vesivoimalaitoksen yläpuolisesta kanavasta Äänevoima Oy:n ja Metsä Fibre Oy:n vedenottoluvilla otettu vesimäärä on yhteensä laskettuna sama vesimäärä*, kuin mitä edellisenä päivänä vallinnutta Ala-Keiteleen vedenkorkeutta vastaava Keiteleen purkautumismäärä on alla olevan taulukon mukaan: ...”

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä. Lupa on voimassa toistaiseksi.

Lupamääräykset

Rakenteet

1. Vedenottorakenteet rakennetaan hakemuksen täydennyksen liitteenä olevan 19.9.2014 päivätyn raakavesipumppaamon layout -piirroksen (piir.nro: 1538, mittakaava 1:100/1:500) mukaisesti.

Töiden suorittaminen

2. Rakennustyöt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä.

Mahdolliset ruoppausmassat on sijoitettava sellaiseen paikkaan, josta massat tai niistä poistuva vesi ei pääse valumaan vesistöön.

3. Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

4. Vedenottolaitteiden sijainti vesialueella on merkittävä Liikenneviraston ohjeiden mukaisesti. Merkintään käytettävät rakenteet on pidettävä kunnossa.

Käyttö ja kunnossapito

5. Vedenottorakenteiden käytöstä ja kunnossapidosta on huolehdittava asianmukaisesti. Käyttö ja kunnossapito tulee suorittaa siten, ettei vesialueelle tai sen muulle käytölle aiheuteta tarpeetonta haittaa.

Vedenottorakenteisiin joutuneet kalat sekä suodatin- ja välpejäte on toimitettava asianmukaiseen käsittelyyn.

Toimenpiteet menetysten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi

6. Ennen vedenottorakenteiden rakentamisen aloittamista vesialueella on hankealue eristettävä muusta vesialueesta suojaverholla.

Suojaverho on asennettava ja ankkuroitava niin, että se pysyy kaikissa olosuhteissa paikoillaan. Verhon on oltava tiiviisti kiinni rannassa ja pohjassa sekä ulottuttava pintaan saakka. Suojaverho on pidettävä kunnossa koko työn ajan.

Suojaverhoa ei saa poistaa ennen kuin vesinäytteillä on todettu, ettei samentumista leviä vesialueelle.

7. Vedenotto ei saa heikentää Metsä Board Oyj:n vesivoimalaitosluvan mukaista velvoitetta hoitaa kalatietä ja johtaa vettä Mämmenkoskesta nykykäytännön mukaisesti.

8. Vedenottoluvan haltijan on huolehdittava siitä, että Äänekosken vesivoimalalla tapahtuvasta juoksutuksesta vastaavalla toiminnanharjoittajalla jatkuvasti on käytävissä ajantasainen tieto Metsä Fibre Oy:n ja Äänevoima Oy:n vedenottojen määrästä sekä laskelma vedenottojen vaikutuksesta Keiteleestä juoksutettavaan vesimäärään.

Korvaukset

9. Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

10. Jos hankkeesta aiheutuu edunmenetys, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja josta luvan haltijan on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

Tarkkailu

11. Luvanhaltijan on tarkkailtava vedenottorakenteiden rakentamisen vaikutuksia vesistöön hakemukseen sisällytetyn hakemussuunnitelman (23.9.2014) ”rakennustöiden aikainen tarkkailu” -kohdan mukaisesti. Tarkkailu on aloitettava ennen toiminnan aloittamista.

Keski-Suomen ELY-keskus voi tarvittaessa muuttaa tarkkailusuunnitelmaa.

12. Luvanhaltijan on tarkkailtava vedenottojärjestelmään joutuvien kalojen lajistoa ja määrää käyttöönoton jälkeen ja rakenteisiin tulee tehdä tarvittaessa parannuksia, jotka vähentävät kalojen joutumista vedenottoon. Tarkkailusuunnitelma tulee toimittaa Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle hyväksyttäväksi riittävän ajoissa siten, että tarkkailu on mahdollista aloittaa uuden vedenoton käynnistyessä.

13. Luvanhaltijan tulee tarkkailla kalojen liikkumista kalatiehen, kalatiessä ja vedenottoalueella siten, että voidaan arvioida kalojen nousuäylyn toimivuus sekä kalojen pääsy yläpuoliselle vesialueelle vedenoton ja virtaamien muuttuessa. Kalojen vaellusta koskeva tarkkailusuunnitelma tulee toimittaa hyväksyttäväksi Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen antopäivästä.

Tarkkailuun on sisällytettävä selvitys vedenoton vaikutuksista kalojen vaellukseen Kuhnamosta Ala-Keiteleeseen. Selvityksen on valmistuttava kolmen vuoden kuluessa vedenoton alkamisesta. Jos kalan vaellusta koskevan selvityksen perusteella ilmenee, että kalojen vaellus on heikentynyt vedenoton alkamisen myötä, on haki-
jan laadittava suunnitelma toimenpiteistä, joilla voidaan parantaa kalanvaellus Kuhnamon ja Ala-Keiteleen välillä. Selvitys ja suunnitelma on toimitettava lupaviranomaiselle vuoden kuluessa kalan vaellus selvityksen valmistumisesta. Selvityksen ja suunnitelman perusteella lupaviranomainen voi tarvittaessa kalatalousviranomaista kuultuaan muuttaa tai täydentää luvan kalataloutta koskevia tarkkailu- ja toimenpitemääryksiä sekä antaa uusia kalataloutta koskevia velvoitteita.

14. Luvanhaltijan on pidettävä kirjaa otetuista vesimääristä. Tiedot on pyydettyessä toimitettava Keski-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle.

Toiden aloittaminen ja toteuttaminen

15. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä neljän vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava olennaisilta osin 10 vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnetty käyttöoikeus raukeavat.

Ilmoitukset

16. Rakennustöiden ja vedenoton aloittamisesta on (30 päivää) etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Keski-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille maanomistajille.

17. Rakennustöiden valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle, Keski-Suomen ELY-

keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut

Luvan myöntämisen edellytykset

Hankkeen tarkoitus

Vedenottorakenteiden rakentaminen ja pintaveden ottaminen ovat tarpeen haki-
jan suunnitteleman uuden biotuotetehtaan toiminnan jäähdytys- ja prosessive-
deksi.

Hanke ei ole alueella voimassa olevan asemakaavan vastainen.

Hankkeesta saatava hyöty

Hanke mahdollistaa uuden biotuotetehtaan rakentamisen ja toimimisen, jolloin pystytään tuottamaan 1,3 miljoona tonnia sellua. Koko biotuotetehtaan toiminta edistää biotalouden liiketoiminnan kasvua Suomessa sekä tukee Äänekosken teollisuuteen painottuvaa elinkeinorakennetta.

Hankkeesta aiheutuvat menetykset

Vesivoimalaitoksen juoksutusmäärä tulee pieneneään vedenoton seurauksena. Hakija on sopinut juoksutusmäärien pienentymisen aiheuttamista korvauksista vesivoimalaitoksen omistajan kanssa. Kanavassa veden virtaus myös heikkenee vähäisesti. Vedenotto aiheuttaa kalataloudelle vähäistä haittaa.

Hakija on sopinut vesivoimalaitoksen omistajan kanssa lisääntyneen vedenoton vaikutuksesta juoksutukseen. Hakemuksen johdosta on muutettu samalla vesistötoimikunnan vesivoimalaitosta koskevaa lupapäätöstä mahdollistaakseen sen, että Keiteleestä vedenotolla ja -juoksutuksella poistuva vesimäärä säilyisi vesistötoimikunnan mukaisen luvan juoksutuksen tasolla eikä vedenkorkeus Keiteleellä laskisi. Metsä Board Oyj on suostunut vesivoimalaitoksen luvan muuttamiseen. Aluehallintovirasto on selvyiden vuoksi tehnyt muutoksen vesistötoimikunnan päätökseen. Muutos ei vaikuta muiden kuin hakijan, Metsä Board Oyj:n ja Äänevoima Oy:n oikeuteen tai etuun.

Käyttöoikeuksien myöntäminen

Samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden kannanotot huomioon ottaen ei ole tarpeen myöntää Metsä Fibre Oy:lle vesilain 2 luvun 12 §:n tarkoittamaa oikeutta Metsä Board Oyj:n alueisiin.

Natura, luonnonarvot ja meren/vesienhoitosuunnitelma

Hankkeen läheisyydessä ei ole Natura 2000 -alueita tai muita luonnonsuojelukohteita.

Hanke ei vaikuta haitallisesti Kymijoki-Suomenlahti vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen.

Intressivertailu

Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava uuden biotuotetehtaan rakentamisen myötä verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin vähäiseen virran pienenemiseen kanavassa ja kalastolle aiheutuviin edunmenetyksiin verrattuna.

Lupamääräykset

Lupamääräyksillä 1-5 varmistetaan rakenteiden asianmukaisuus sekä töiden suorittaminen ja käyttö- ja kunnossapito mahdollisimman haitattomasti.

Toimenpiteet menetysten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi

Lupamääräyksellä 6) estetään vesistön samentumisen leviäminen ja samentumisesta aiheutuva haitta kaloille vedenottorakenteiden rakentamisen aikana vesialueella.

Lupamääräyksellä 7) varmistetaan veden riittävyys Mämmenkoskeen ja voimalaitoksen kalatielle alhaisillakin vedenkorkeuksilla.

Lupamääräyksellä 8) varmistetaan, että vesivoimalaitos voi noudattaa juoksumääräystä tässä luvassa muutetun mukaisesti. Lisäksi määräyksellä turvataan eri luvanhaltijoiden tiedonkulku.

Tarkkailu

Vesistötarkkailu on tarpeen vesistövaikutusten arviointia ja työnaikaisen samentumisen hallitsemista varten.

Vedenottojärjestelmään joutuvien kalojen tarkkailu ja kalojen kulkuun liittyvä tarkkailu kalatiessä ovat tarpeen, että voidaan seurata onko järjestelmä kaloille vahingollinen. Tarvittaessa vedenottojärjestelmään voidaan tehdä toimenpiteitä järjestelmän muuttamiseksi, jotka estävät kalojen joutumisen vedenottorakenteisiin ja parantavat kalojen kulkemista kalatiehen.

Sovelletut säännökset

Vesilain 2 luvun 12 ja 13 §, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5 §, 6 §:n 2 momentti, 7, 8, 10, 11, 18 §

Valmistelulupa

Aluehallintovirasto oikeuttaa Metsä Fibre Oy:n ryhtymään hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Luvan saajan on ennen toimenpiteisiin ryhtymistä asetettava Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueelle

20 000 euron suuruinen vakuus niiden vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan määräysten muuttaminen voi aiheuttaa.

Perustelut

Vedenottorakenteet tehdään pääosin Metsä Board Oyj:n omistamalle maa-alueelle ja vähäisiltä osin sen omistamalle vesialueelle. Tämän vuoksi valmistelevia toimenpiteitä ei ole tarpeen yksilöidä.

Valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa. Toimenpiteet ovat sellaisia, että niiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa entisen veroisiksi siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai sen määräyksiä muutetaan. Ratkaisua tehtäessä on otettu huomioon alueella toimivien yhtiöiden keskinäiset kannanotot.

Sovelletut säännökset

Vesilain 3 luvun 16 ja 17 §

Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa **Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen ja kalatalousviranomaisen sekä Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen** lausunnot huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

Aluehallintovirasto vastaa **Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle**, että töiden rakentamisen ajankohtaa ei olla rajoitettu vesistöissä, koska lupaehtoissa on annettu määräys, että rakentamisen aikana alue pitää rajata suojaverholla, jolloin samentumisen ei katsota leviävän ja aiheuttavan haittaa ympäristölle. Lisäksi vastataan vaatimukseen koskien mahdollista muuttuvien juokсутusten aiheuttavia heikennyksiä Äänekosken kalatien toimivuudessa, jolloin hakijan olisi selvitettävä mahdollisuus avata kaloille täydentävä nousuväylä Mämменkosken kautta, että vedenottajalle on lupamääräyksellä 13) määrätty selvitysvelvollisuus, jolla seurataan kalatien toimivuutta, jonka perusteella on mahdollista tehdä toimenpiteitä kalatiehen tai vedenottorakenteisiin kalojen kulkumahdollisuuksien parantamiseksi kalatiessä.

Aluehallintovirasto vastaa **Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen** vaatimukseen kirjata lupapäätökseen Mämменkosken juokсутusmäärän osalta, että tämän päätöksen lupaehtossa 7) on annettu määräys, jonka mukaan vedenotto ei estä voimalaitosta toimimasta lupaehtojen mukaisesti.

Tämän päätöksen yhteydessä ei voida laajemmin määrätä veden juokсутuksesta tai kalojen vaellusmahdollisuuksista Mämменkoskessa.

KÄSITTELYMAKSU

Käsittelymaksu on 7 437 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla annetun aluehallintoviraston maksuja koskevan valtioneuvoston asetuksen (1092/2013) mukaisesti. Asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon mukaan vesilain 4 luvun mukaisen pintaveden ottamista yli 2 000 m³/d koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 6 030 euroa. Aluehallintovirasto on soveltanut kyseistä maksutaulukon kohtaa, vaikka asiassa on sovellettu vesilain 3 luvun säännöksiä. Lisäksi vesistötoimikunnan päätöksen muuttamisen osalta kysymys on ollut muuta vesivoimaa tai voimalaitosta koskevan luvan teknisluonteisesta muuttamisesta (10% 14 070 eurosta).

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Metsä Fibre Oy

Jäljennös päätöksestä

Äänekosken kaupunki (sähköisesti)

Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen (sähköisesti)

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus/ ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköisesti)

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus/ kalatalousviranomainen (sähköisesti)

Metsä Board Oyj (sähköisesti)

Äänevoima Oy (sähköisesti)

Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Tieto päätöksen antamisesta ilmoitetaan erikseen niille, joille on annettu tieto hakemuksen jättämisestä.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Äänekosken kaupungin virallisella ilmoitustaululla. Kuulutuksesta ilmoitetaan Keski-suomalainen -nimisessä sanomalehdessä.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Stefan Nyman

Reko Vuotila

Tarja Savea-Nukala

Piia Nieminen

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvokset Stefan Nyman (puheenjohtaja) ja Reko Vuotila sekä johtaja Tarja Savea-Nukala. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Piia Nieminen.

PN/TKa

VALITUSOSOITUS**LIITE**

- Valitusviranomainen** Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
- Valitusaika** Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **27.2.2015**.
- Valitusoikeus** Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- päätös, johon haetaan muutosta
 - valittajan nimi ja kotikunta
 - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
 - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
 - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
 - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
 - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- Valituksen toimittaminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle**
- Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä** ennen virka-aajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valitus-kirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-aajan päättymistä.
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot**
- käyntiosoite: Wolffintie 35,65200 Vaasa
 postiosoite: PL 200, 65101 Vaasa
 puhelin: 0295 018 450
 telekopio: 06-317 4817
 sähköposti: kirjaamo.lansi@avi.fi
 aukioloaika: klo 8 - 16.15
- Oikeudenkäyntimaksu** Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.